

GLEDALIŠČE CELJE

Vozel, ki se ga da razvozlati

Ta petek in soboto ob 20. uri bodo v Gledališču Celje na Malem odru prvič v Sloveniji uradno uprizorili dramo Johane Adams Gorazdov vozela v režiji Ajde Valc

Klara Podergajs

Drama se zgodi v trenutku, ko pride mama učenca na predhodno dogovorjeno govorilno uro. Med pogovorom se izkaže, da je njen sin pred nekaj dnevi storil samomor, tako je učiteljica presenečena, da je mama kljub temu prišla na sestanek. "Nasproti si stopita dve ženski, prepričani, da sta delali prav in da je krivda za smrt učenca na strani druge. Ženski, ki sta kot odrasli osebi najbolj odgovorni za situacijo, sta si različni, a hkrati podobni v tem, da nista videli znakov stiske. Drama kaže popolno nemoč odraslih, osvetljuje tudi, kaj se zgodi s tistimi, ki ostanejo po samomoru. Soočajo se z občutki krivde, brez možnosti, da se poslovijo," je pojasnila direktorica Gledališča Celje in dramaturginja predstave **Tina Kosi**.

Osvetljevanje kompleksne situacije

V predstavi se soočita dve močni ženski, vsaka s svojimi stališči in problemi, kot je povedala Kosijeva: "Želeli smo, da se bi se gledalci poglobili v razmišljanje o sočloveku, o stiskah, da bi predstava delovala v smislu ozaveščanja ljudi." Na odru prikazujejo realno dogajanje, ustvarjalci niso želeli določiti, kdo je kriv. Predstava se kljub resni tematiki giblje v polju kriminalke, zamišljena je kot mamino zasliševanje učiteljice, kot je pojasnila režiserka **Ajda Valc**: "Je dobro napisana predstava, saj se gledalec v nobenem trenutku ne more odločiti, na čigavi strani je. V polnosti doživi kompleksnost situacije. Da ne samo razume, ampak se tudi poistoveti s kakšnimi argumenti z obeh strani. Po predstavi pa ostane sam, odpirajo se vprašanja, ki se jih morda ne bi izprašali, razpre se kompleksnost tematike, o kateri se premalo govori." Ob pripravi na predstavo so ugotovili, da se poten-

cialne žrtve rešijo prav s pogovorom o svojem problemu.

Gledališče tudi kanal za ozaveščanje ljudi

Ko so se pred dvema letoma pogovarjali o predstavi, je bila to še ena v nizu predstav v celjskem gledališču, ki osvetljujejo pomembne tematike, kot je predstava Oče osvetljevala demenco in predstava Večni otrok življenje z otrokom z motnjo v duševnem in telesnem razvoju. Pogovarjali so se o problemu samomorov na splošno in med mladimi, niso pa vedeli, da se bo z epidemijo ta problem še razširil. "Naša predstava ne želi biti sprožilec, ampak kot spodbuda, da se je treba o teh tematikah pogovarjati. Da bi sploh ozaveščali, da smo ljudje nagnjeni k temu, da je ob težavah lažje pogledati stran, kot se spoprijeti z njimi. To je priložnost za vse, ki vidijo predstavo, da smo pozorni, da če neke stvari niso v redu, da poiščemo pomoč pri ljudeh, ki jim zaupamo," je Kosijeva poudarila pomen pogovora o tematiki samomora.

Nov vpogled za mlade

Predstavo so še pred uradno premiero igrali za posamezne razrede celjskih gimnazijcev, ki so jo dobro sprejeli in povedali, da so to teme, o katerih je zagotovo vredno govoriti. Za njih so v gledališču pred predstavami pripravili gledališko vzgojo, se pogovorili z njimi o tematiki in jih tudi po predstavi povprašali o vtisih. Režiserka in dramaturginja sta povedali, da je marsikaterega mladega gledalca predstava spravila do solz, vseh pa se je zelo dotaknila. Mladi so dobili širši vpogled, videli so tudi, kaj se mama in učiteljica pogovarjata na govorilni uri, ko otroka ni zraven. "Zelo z zanimanjem so poslušali, kako se je mama

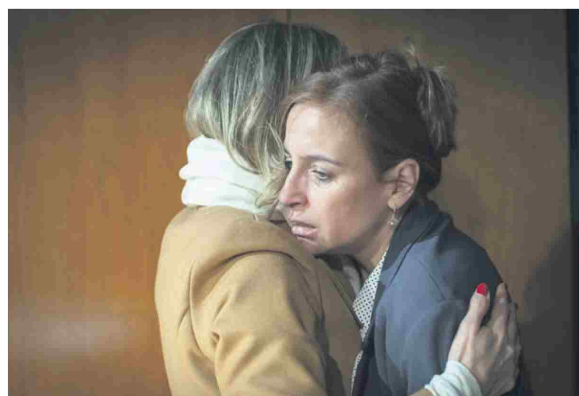
postavila za svojega sina. Velikokrat ne slišijo pozitivnih stvari o sebi, da starši zagovarjajo otroka tretji osebi. Razumeš tudi učitelja, kaj vse mora nositi na ramenih, skozi sistem, službene obveznosti, etiko do učencev. Mladi drugače nimajo tako širokega vpogleda, ne pogovarjamo se dovolj odprto, da bi dobili občutek, da je vsem vpletenim mar," je povedala režiserka in dodala, da otroci velikokrat doživljajo stiske, ki jih odrasli ne razumejo. Misli o smislu bivanja med mladimi niso nenavadne, ko se sprašujejo o svojem življenju, ko gledajo starše, kako živijo. "Težava nastane, ko te stvari pridejo tako daleč, da ne vidijo več izhoda. Problem je tudi romantizacija samomora, ko se ne zavedajo, da je takšno dejanje dokončno. Samomor je stalen odgovor načasne probleme. Večji junak si, če si se zmožen s težavami soočiti in jih premagati," je povedala Kosijeva.

Najmlajši desetleten

V Sloveniji je bilo dolga leta povprečje samomorov 600 na leto, od tega je bilo 20 mladih. Pred epidemijo so v svetovnem povprečju, kjer se zgodi okoli 15 milijonov samomorov na leto, številke padle. V Sloveniji smo se soočili s približno 400 samomori na leto, okrog 15 jih je bilo med mladimi. Zdaj so se številke spet povečale. Pri mladih med 15. in 29. letom je to drugi najpogostejši vzrok za smrt. V Sloveniji je imel najmlajši samomorilec deset let.

Ustvarjalci predstave

Predstavo je prevedla Tina Mahkota, kot dramaturginja je sodelovala Tina Kosi, scenografijo je ustvarila Urša Vidic, kostume Urša Recer, lektoriral je Jože Volk. Pri oblikovanju svetlobe je poleg režiserke in scenografke sodeloval tudi Denis Kresnik. Predstavo igrajo v dveh zasedbah, en par sestavljata Barbara Medvešček in Manca Ogorevc, drugega pa Tanja Potočnik in Lučka Počkaj.

Manca Ogorevc in Barbara Medvešček
Foto: Uroš HOČEVAR za SLG Celje